

Original Research Article

The Correlation Between Academic Leadership of Lecturers and Studying Motivation of Students in Master of Educational Administration, Faculty of Education, Bangkokthonburi University

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจในการศึกษา

ของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Phrompiriya Panarson^{1*}, Kornpapar Charoenshunsa², Orawan Chomchiya³, & Chaiyakarn Watha-Ngam⁴พรหมพิริยะ พนาสนธิ^{1*}, กรปภา เจริญชันษา², อรวรรณ ชมชัยยา³, & ชัยการ วาทะงาม⁴

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Phrompiriya Panarson*

พรหมพิริยะ พนาสนธิ

Faculty Bangkokthonburi University, Thailand.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Email: ppanarson@yahoo.com

2. Kornpapar Charoenshunsa

กรปภา เจริญชันษา

Faculty Bangkokthonburi University, Thailand.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Email: kt_home@yahoo.com

3. Orawan Chomchiya

อรวรรณ ชมชัยยา

Faculty Shinawatra University, Thailand.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

Email: Chomchaiya.8810@gmail.com

4. Chaiyakarn Watha-Ngam

ชัยการ วาทะงาม

Faculty of Liberal Arts, Thailand.

คณะศิลปศาสตร์

Email: cyn168w@gmail.com

คำสำคัญ:

ภาวะผู้นำทางวิชาการ, แรงจูงใจในการศึกษา,

สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต

Keywords:

Academic Leadership,

Studying Motivation,

Educational Administration in Master

Degree Branch

ABSTRACT

This research aimed to (1) examine the level of academic leadership of lecturers, (2) investigate the level of students' learning motivation, and (3) analyze the relationship between lecturers' academic leadership and students' learning motivation in the Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Bangkok Thonburi University. This study employed a quantitative research design. The sample consisted of 169 graduate students enrolled in the Educational Administration program, determined using the Krejcie and Morgan sample size table and selected through simple random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. The instrument was validated for content validity with an index of 0.92, and its reliability coefficient was 0.94, indicating a high level of internal consistency. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research hypothesis was tested using the Pearson product-moment correlation coefficient.

The results revealed that (1) the overall level of lecturers' academic leadership was high, (2) the overall level of graduate students' learning motivation was also high, and (3) there was a strong positive correlation between lecturers' academic leadership and students' learning motivation ($r = 0.75$), which was statistically significant at the .01 level. The findings suggest that lecturers' academic leadership plays

Article history:

Received: 22/01/2026

Revised: 01/02/2026

Accepted: 30/02/2026

Available online: 17/03/2026

How to Cite:

Panarson, P. et al. (2026). The Correlation Between Academic Leadership of Lecturers and Studying Motivation of Students in Master of Educational Administration, Faculty of Education, Bangkokthonburi University. *Journal of Dhamma for Life*, 32(2), 381-398.

a crucial role in enhancing students' learning motivation at the graduate level. These results provide valuable implications for improving teaching practices and strengthening academic leadership in higher education institutions to effectively promote students' motivation and engagement in learning.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ (2) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา และ (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 169 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan และได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) แรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา ($r = 0.75$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ “Academic Leadership” ได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมท่ามกลางหมู่ นักการศึกษาในฐานะเป็นผู้สร้างผลผลิตทางการศึกษา โดยมีงานวิจัยในช่วงปี ค.ศ.1970 ถึงต้นปี 1980 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้น ดังนั้นทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่กล่าวถึงในช่วง 1970-1980 ซึ่งแสดงว่า “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของปัจจัยที่สนับสนุนให้การปฏิบัติของ สถานศึกษาที่มีความคาดหวังต่อความสำเร็จให้มีโอกาสเกิดขึ้นสูง และยังคงแสดงถึงความเกี่ยวข้องระหว่าง การเรียนรู้ของนักเรียนและความสำเร็จทางวิชาการอีกด้วย (Hopkins, 2001) นอกจากนั้น องค์ประกอบความเป็น

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุผล และนักวิชาการหลายท่านยังได้เพิ่มเติมว่า อาจารย์มีสำคัญต่อการบรรลุผลของสถานศึกษาได้เช่นกันเพราะคนกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) อธิบายถึงปัญหาภาวะผู้นำทางวิชาการได้แก่ ผู้บริหารไม่คิดต่อยอด และมีการผ่อนผันเวลาที่ต้องใช้เรียนรู้ การวางแผนไม่เหมาะสม การเรียนการสอนไม่เป็นระบบและพัฒนาหลักสูตรตามนโยบาย พร้อมทั้งขาดการนำนโยบายสู่การดำเนินการที่ดีเพียงพอ เช่นเดียวกับนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศจำนวนหนึ่ง ชี้ว่า ปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเกี่ยวข้องกับภารกิจอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขาดการประสานที่ดี มีความสับสนในทางวิชาการ และยังคงกล่าวควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดี เพื่อให้เกิดบุคลากรที่สามารถทำงานได้อย่างคุ้มค่า ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับแรงจูงใจในระดับบัณฑิตศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู/อาจารย์ในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แกไขการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นการจูงใจบุคคลในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การสร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือให้สามารถดำเนินการได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ในประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่าเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการทำงานของครูและผลการเรียนของนักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูยุคปัจจุบันจึงต้องมีความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการ และสามารถใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการได้อย่างเต็มความสามารถ ทำให้ผู้บริหารและ อาจารย์ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดีสามารถทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ และมีผลไปถึงบรรยากาศของการจัดการที่ทำงานและการจัดการเรียนการสอน และยังอธิบายถึงภาวะผู้นำทางวิชาการว่าหมายถึง การทำให้เกิดบรรยากาศที่ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองทำงานร่วมกันจนเกิดผลตามต้องการ นอกจากนั้น ฮาลลิงเจอร์ และ เมอร์ฟี (1985) ยังอธิบายถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและอาจารย์ ว่าต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงจึงจะทำให้การจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์เต็มที่ การแสดงออกความเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู/อาจารย์ที่ควรมี คือ (1) การดำเนินงานของสถานศึกษา (2) การจัดการเรียน และ (3) การสร้างภาวะทางวิชาการของสถานศึกษา

ความหมายของการจูงใจ คือ องค์กรประกอบที่ทำให้พลังที่ดำรงอยู่ในตนเองเกิดการผลักดันไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ พฤติกรรมอย่างเดียวกันอาจเกิดจากการจูงใจที่ต่างกัน และในทำนองเดียวกันการจูงใจอย่างเดียวกันก็อาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกันได้เช่นกัน นอกจากนั้นพฤติกรรมอย่างเดียวกันอาจเกิดจากการจูงใจหลายอย่างได้เช่นเดียวกัน การจูงใจสำหรับการเรียนจะเกิดผลสมบูรณ์เมื่อนักศึกษาตั้งใจและสนใจทำงานตามที่ผู้สอนกำหนดอย่างกระตือรือร้น พฤติกรรมเหล่านี้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ตลอดเวลาการสอนที่ดำเนินอยู่ แต่เท่าที่ปรากฏอยู่คือบ่อยครั้ง ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน ไม่พยายามทำงานด้วยตนเองอย่างจริงจัง ทำให้ผู้สอนเสียเวลาในการสอนและเสียเวลาเพื่อตรวจสอบการทำงานของนักเรียน ถ้าเป็นเช่นนี้ผู้สอนจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดอย่างสูงเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เกิดจากการที่ผู้เรียนขาดความสนใจ นอกจากนี้ยังมี

ผลที่ทำให้ผู้สอนต้องใช้พลังงานมากเพื่อทำให้การสอนประสบความสำเร็จ ดังนั้นเพื่อขจัดปัญหานี้ ผู้สอนจึงมีความจำเป็นจะต้องหาเทคนิควิธีเพื่อให้ผู้เรียนสนใจการเรียนสม่ำเสมอ ซึ่งสิ่งนั้นคือเทคนิคการจูงใจผู้เรียน โดยใช้หลักและวิธีการเพิ่มการจูงใจให้ผู้เรียนใส่ใจการเรียน

การจูงใจเป็นวิธีการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงออกในสิ่งที่ต้องการ การจูงใจทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียนอย่างตั้งใจ และทำให้ผู้เรียนเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างตั้งใจสม่ำเสมอ การจูงใจที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนนี้สามารถเกิดขึ้นจากจิตใจ ซึ่งหมายถึง ความอยากได้ เจตคติ ความสนใจ และความต้องการความสำเร็จทางการเรียน เป็นต้น อีกประการหนึ่งการจูงใจจากสภาวะแวดล้อม ซึ่งหมายถึง ความมุ่งหวัง ความคาดหวังของบิดามารดา สิ่งชักนำและบรรยากาศในห้องเรียน เป็นอาทิ การจูงใจทั้งสองแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวทาง เกิดความสนใจ และต้องการความรู้ ตลอดจนแสดงออกจนสามารถสังเกตได้ แต่อย่างไรก็ตามเรื่องของการจูงใจเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและลึกซึ้งเกินกว่าที่บุคคลทั่วไปคาดไว้ จึงทำให้การศึกษาแนวคิด/ทฤษฎีต่างๆ ของการจูงใจ จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องให้ความใส่ใจอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่สมัครเข้าเรียนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 300 คน มากกว่า 90% เป็นบุคคลที่เป็น (1) ข้าราชการครูในระดับปฏิบัติการ กล่าวคือเป็นข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอน และครูอัตราจ้างที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน (2) ครูโรงเรียนเอกชน และ (3) อาชีพอื่น ๆ อีกเล็กน้อย ซึ่งกลุ่มผู้เรียนเหล่านี้มีพื้นฐานทางการศึกษาที่หลากหลายและยังไม่มีประสบการณ์ในการบริหารมาก่อน ทำให้เมื่อเข้าเรียนจึงมีกลุ่มใหญ่ที่ขาดความมั่นใจในการศึกษา ซึ่งกลุ่มอาจารย์ผู้จัดการเรียนการสอนต่างตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นนี้และมีข้อสมมติเบื้องต้นว่าถ้าผู้สอนพยายามสร้างการจูงใจให้กับนักศึกษาโดยการสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการให้กับตนเองจนเป็นที่ประจักษ์ และพยายามหากกลยุทธ์ในการสอนเพื่อถ่ายทอดวิชาที่ตนเองรับผิดชอบโดยมีความพร้อมใน “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” จะสามารถสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบและส่งเสริมให้นักศึกษาศึกษารายวิชาต่างๆ ได้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยในประเด็น ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับการจูงใจของนักศึกษการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ต่อไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมิได้ทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังต้องแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำทางวิชาการในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ภาวะผู้นำทางวิชาการ

หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำทางการศึกษาให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้นำทางวิชาการจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางทางวิชาการ การนิเทศการสอน การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภายในองค์กรการศึกษา

ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องแสดงบทบาทของภาวะผู้นำทางวิชาการในหลายด้าน ประการแรก คือ การกำหนดขอบเขตและเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรและมาตรฐานทางวิชาการ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีทิศทางที่ชัดเจนและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประการที่สอง คือ การจัดการเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา ประการที่สาม คือ การนิเทศและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ อาจารย์ยังต้องมีบทบาทในการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังต้องสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ และกล้าแสดงความคิดเห็นในเชิงวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการยังได้รับการอธิบายโดย Griffiths (1956) ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของผู้นำทางวิชาการว่า ควรมีคุณลักษณะหลายประการ ได้แก่ การเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดหรือกิจกรรมใหม่ทางวิชาการ การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การให้การยอมรับและเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้นำทางวิชาการยังต้องมีบทบาทในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือบุคลากร มีทักษะในการสื่อสารที่ดี สามารถประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรภายในองค์กร และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรและเอื้อต่อการพัฒนางานด้านวิชาการ จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนมิได้จำกัดอยู่เพียงบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น หากแต่ยังครอบคลุมถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถาบันการศึกษาในระยะยาว

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียน

แรงจูงใจในการเรียน (Learning Motivation) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา เนื่องจากเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นและความพยายามในการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา แรงจูงใจในการเรียนสามารถอธิบายได้ว่าเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยแรงจูงใจอาจเกิดจากปัจจัยภายในบุคคล เช่น ความสนใจ เจตคติ ความต้องการประสบ

ความสำเร็จ และความพึงพอใจในการเรียน หรือเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น ความคาดหวังของครอบครัว สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และบรรยากาศในห้องเรียน นอกจากนี้ การตั้งใจในการเรียนยังเป็นกระบวนการที่อาจารย์สามารถส่งเสริมได้ผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม การใช้เทคนิคการสอนที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา Herzberg (1959) ได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัย (Two-Factor Theory) ซึ่งอธิบายว่าแรงจูงใจในการทำงานหรือการปฏิบัติงานเกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในความสำเร็จของงาน เช่น ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การได้รับการยอมรับ และความก้าวหน้าในการทำงาน เมื่อบุคคลรับรู้ถึงความพยายามของตนเองสามารถนำไปสู่ผลสำเร็จที่มีคุณค่า จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ในบริบททางการศึกษา แนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า หากผู้เรียนได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากอาจารย์ผู้สอน มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และได้รับการยอมรับในความสำเร็จทางการเรียน จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

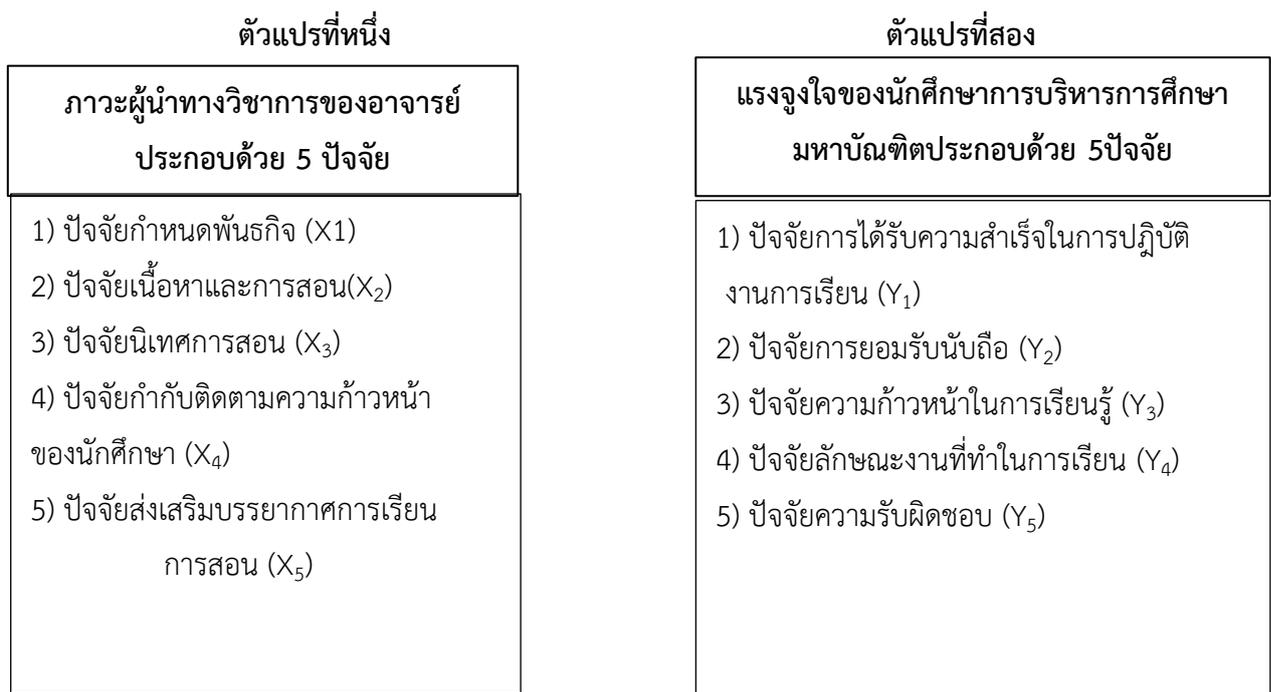
การศึกษาที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการต่อพฤติกรรมและผลลัพธ์ทางการศึกษา ซาตรี สัตพันธ์ (2567) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูยุคใหม่ในกลุ่มโรงเรียนปางมะค่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมพฤติกรรมผู้นำที่มุ่งงานวิชาการและความสัมพันธ์ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถทางวิชาการของครู สมศักดิ์ ยางเปือก (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .50 โกวิท บุญด้วง และคณะ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .530–.684 วันสุไลมาน แวสุหลง (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าวพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจและพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนกับแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษายังมีจำนวนจำกัด จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เนื้อหาด้าน ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์โดยใช้กรอบแนวคิดตามแนวคิดของ Krug (2020) ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ (1) การกำหนดพันธกิจ (2) เนื้อหาและการสอน (3) การนิเทศการสอน (4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา และ (5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และใช้เนื้อหาด้านแรงจูงใจของนักศึกษาระดับการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg F. et al. (1959) ซึ่งกำหนดปัจจัยในการจูงใจการทำงานไว้ 5 ประการ ได้แก่ (1) การได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติงานการเรียน (2) การได้รับการยอมรับนับถือ (3) ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (4) ลักษณะงานที่ทำในการเรียน และ (5) ความรับผิดชอบ มากำหนดกรอบความคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิธีการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหำบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับการจูงใจในการศึกษาของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหำบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหำบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัย คือ นักศึกษาการบริหารการศึกษามหำบัณฑิต ปีการศึกษา 2566 จำนวน 300 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย คือ นักศึกษาการบริหารการศึกษามหำบัณฑิต ปีการศึกษา 2566 จำนวน 169 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., (1970) และสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก (Simple Random Sampling)

ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย

ขอบเนื้อหาด้ำน ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ ใช้กรอบแนวคิดตามแนวคิดของ Krug (2020) ซึ่งกล่าวถึง ผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย 5 ประการ คือ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การจัดการเนื้อหาและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ขอบเนื้อหาด้ำนแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหำบัณฑิต ใช้กรอบแนวคิดตามทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg F. et al. (1959) ซึ่งกล่าวถึงการจูงใจในการทำงานไว้ 5 ประการ คือ 1) การได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติงานการเรียน 2) การยอมรับนับถือ 3) ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ 4) ลักษณะงานที่ทำได้ในการเรียน และ 5) ความรับผิดชอบ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้ประมวลแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนิยามศัพท์เฉพาะของภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ(Check List)เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(5-level Rating Scale) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่งประมาณค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ความคิดเห็นมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีความคิดเห็นมาก	ให้	4	คะแนน
มีความคิดเห็นปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีความคิดเห็นน้อย	ให้	2	คะแนน
มีความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(5-level Rating Scale) เกี่ยวกับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่งประมาณค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มีความคิดเห็นมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีความคิดเห็นมาก	ให้	4	คะแนน
มีความคิดเห็นปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีความคิดเห็นน้อย	ให้	2	คะแนน
มีความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามไปคำนวณค่าด้านความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence:IOC) ได้ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Apla coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cranbeach. 1990: 169) ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 1) ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
 - 2) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลดำเนินการ ดังนี้
 - 1) เกณฑ์ในการแปลความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์โดยใช้การแปลความหมายข้อมูลตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ของอาจารย์อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51- 2.00 หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ของอาจารย์อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ของอาจารย์อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - 2) เกณฑ์ในการแปลความหมายของแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษาคำวิจัยกำหนดเกณฑ์โดยกำหนดหลักเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	มีแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษาคำวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	มีแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษาคำวิจัยอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	มีแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษาคำวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51- 2.00 หมายถึง	มีแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษาคำวิจัยอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	มีแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษาคำวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยใช้ Pearson Product-Moment Correlation Coefficient โดยพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่คำนวณได้ กล่าวคือถ้าเป็นไปในทางบวกแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีค่าความสัมพันธ์ ในลักษณะคล้ายตามกัน และเปรียบเทียบขนาดค่าความสัมพันธ์และทิศทางค่าความสัมพันธ์ โดยใช้แนวคิดของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31-0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objectives Congruence : IOC)

2) วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย 2.1 ความถี่ (Frequency) 2.2 ค่าร้อยละ (Percentage) 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และ 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์

ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ภาพรวม (X_{tot}) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ ในภาพรวมและรายด้าน (n=169)

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดพันธกิจ (X_1)	4.09	0.54	มาก
2	การจัดเนื้อหาและการสอน (X_2)	4.34	0.99	มาก

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์สาขาการบริหาร การศึกษาระดับมหาบัณฑิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3	การนิเทศการสอน (X_3)	3.49	0.53	ปานกลาง
4	การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา (X_4)	4.23	0.59	มาก
5	การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน (X_5)	4.09	0.63	มาก
	รวม (X_{tot})	4.05	0.65	มาก

ด้านแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต

แรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ภาพรวม (Y_{tot}) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้านยกเว้นด้านลักษณะงานที่ทำ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ในภาพรวมและรายด้าน (n=169)

ข้อ	แรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านการได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติงานการเรียน (Y_1)	4.10	0.63	มาก
2	ด้านการยอมรับนับถือ (Y_2)	4.16	0.67	มาก
3	ด้านความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Y_3)	4.33	0.63	มาก
4	ด้านลักษณะงานที่ทำ (Y_4)	4.53	0.54	มากที่สุด
5	ด้านความรับผิดชอบ (Y_5)	4.22	0.64	มาก
	รวม (Y_{tot})	4.26	0.59	มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี อยู่ในระดับสูงทางบวก ($r_{xtot, Y_{tot}} = 0.75$) ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ในภาพรวมและรายคู่

ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ สาขาการบริหารการศึกษาระดับ มหาบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย ตัวแปร	แรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการ บริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต					รวม (Y _{tot})
		ด้านการ ได้รับ ความสำเร็จ ในการ ปฏิบัติงาน การเรียน (Y ₁)	ด้าน การ ยอม รับ นับ ถือ (Y ₂)	ด้าน ความ ก้าวหน้า หน้า ใน การ เรียน รู้ (Y ₃)	ด้าน ลักษณะ งานที่ ทำใน การ เรียน (Y ₄)	ด้าน ความ รับผิดชอบ (Y ₅)	
		4.10	4.16	4.33	4.53	4.22	
ด้านการกำหนดพันธกิจ (X ₁)	4.09	.72**	.71**	.71**	.70**	.74**	.73**
ด้านการจัดการหลักสูตรและการ สอน (X ₂)	4.34	.73**	.77**	.72**	.71**	.80**	.77**
ด้านการนิเทศการสอน (X ₃)	3.49	.75**	.76**	.71**	.70**	.78**	.74**
ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้า ของนักศึกษา (X ₄)	4.23	.76**	.74**	.75**	.71**	.78**	.79**
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียน การสอน (X ₅)	4.09	.74**	.75**	.73**	.71**	.75**	.75**
รวม (X_{tot})	4.05	.74**	.75**	.71**	.72**	.78**	.75**

* นัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตรายคู่ พบว่า

คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดระหว่าง X กับ Y คือความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ประเด็นการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตอยู่ในระดับสูงทางบวก ($r_{x_4y_{tot}} = 0.79$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดระหว่าง X กับ Y คือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของอาจารย์ ประเด็นการกำหนดพันธกิจ กับแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต อยู่ในระดับสูงทางบวก ($r_{X_1Y_{tot}} = 0.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดระหว่าง Y กับ X คือ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต ประเด็นความรับผิดชอบกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์อยู่ในระดับสูงทางบวก ($r_{Y_5X_{tot}} = 0.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดระหว่าง Y กับ X คือ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของนักศึกษาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต ประเด็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ กับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์อยู่ในระดับสูงทางบวก ($r_{Y_3X_{tot}} = 0.71$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจในการศึกษาของ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี สามารถ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มุ่งศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ ในสาขาการบริหารการศึกษา ผลดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า อาจารย์ผู้สอนตระหนักถึงความหลากหลายของ พื้นฐานทางวิชาการและประสบการณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงให้ความสำคัญกับการแสดงบทบาท ความเป็นผู้นำทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ และบรรยากาศ ทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger และ Murphy (1985) ที่เสนอว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของการจัดการ เรียนการสอน โดยผู้นำทางวิชาการควรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Framing class goals) การบริหารจัดการโปรแกรมการสอน (Managing the instructional program) และการส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการในชั้นเรียน (Promoting class climate) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้การจัดการเรียน การสอนสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ยางเปือก (2566) ที่ศึกษาภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Sumera Khan (2013) ที่พบว่า ภาวะผู้นำของครูด้านการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครู โดยบทบาทของครูผู้นำ

สามารถสะท้อนผ่านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ระดับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่มุ่งศึกษาระดับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา ผลดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ จึงมีความมุ่งมั่นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างดีต้องอาศัยบทบาทสำคัญของอาจารย์ผู้สอนในการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม ในบริบทดังกล่าว อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การให้การเสริมแรงเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จ และการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษา แนวทางเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเต็มใจของนักศึกษาในการใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดความทุ่มเทต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์กับแรงจูงใจของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา ($r = 0.75$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เมื่ออาจารย์มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับสูง จะสามารถส่งเสริมและกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า อาจารย์ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ การพัฒนาวิธีการสอน และการสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการให้การสนับสนุนทางวิชาการ และการเสริมแรงเชิงบวกแก่นักศึกษา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัยของ Herzberg (1959) ซึ่งระบุว่าปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) ที่มีผลต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงานหรือการเรียนรู้ ได้แก่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Achievement) การได้รับการยอมรับ (Recognition) ความก้าวหน้า (Advancement) ลักษณะของงาน (Work itself) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ปัจจัยเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของ Krug (1992) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกำหนดพันธกิจทางวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และการ

ส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนรู้ องค์กรประกอบเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมแรงจูงใจทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บทบาทของอาจารย์ในฐานะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญเชิงการศึกษา ดังนั้น หากหลักสูตรการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิตมีเป้าหมายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์อย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการ การออกแบบการเรียนรู้ การเป็นแบบอย่างทางวิชาการ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวมีคุณค่าเชิงวิชาการในการชี้ให้เห็นความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา และสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. อาจารย์ผู้สอนควรสื่อสารในประเด็นนี้ถือว่าสำคัญ/สอดคล้องกับพันธกิจของหลักสูตรสถานศึกษาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน
2. อาจารย์ผู้สอนควรวางแผนร่วมกับนักศึกษาในการนิเทศการสอนครั้งต่อไป
3. อาจารย์ผู้สอนควรจัดสรรและพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษามากยิ่งขึ้น
4. อาจารย์ผู้สอนควรมอบหมายงานในปริมาณที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับนักศึกษาทุกคนในชั้นเรียน
5. อาจารย์ผู้สอนควรยกย่องชมเชยนักศึกษาและกระตุ้นให้เพื่อนร่วมห้องยกย่องชมเชยนักศึกษาที่มีผลงานดีเด่น รวมทั้งการให้เกียรตินักศึกษาอย่างเสมอภาคกันทุกคน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทางภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ที่ส่งผลกับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2. ควรศึกษาปัจจัยทางภาวะผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ที่มีอิทธิพลกับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
3. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพในเชิงลึกเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกับแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท บุญดวง และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารการบริหารการศึกษา*.
- ชาติรี สัตพันธ์. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูยุคใหม่ในกลุ่มโรงเรียนปางมะค่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษา*.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทางการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วันสุไลมาน แวสุหลง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. *วารสารศึกษาศาสตร์*.
- สมศักดิ์ ยางเปือก. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม*.
- สมศักดิ์ ยางเปือก. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษา*.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Griffiths, D. E. (1956). *Human relations in school administration*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary School Journal*, 86(2), 217–247.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley & Sons.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley & Sons.
- Hopkins, D. (2001). *School improvement for real*. London: RoutledgeFalmer.

-
- Khan, S. (2013). Teacher leadership and its impact on student learning. *International Journal of Educational Research*, 1(2), 1–10.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Krug, S. E. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430–443.
- Krug, S. E. (2020). *Instructional leadership: A guide for educational leaders*. Boston: Pearson Education.
- Krug, S. E. (2020). Instructional leadership and the principal. In *Educational leadership perspectives*. New York: Routledge.

